

KUŽIŠ ?!

LIST ZA MLADEŽ - 17. PROSINCA 2014. - BROJ 86

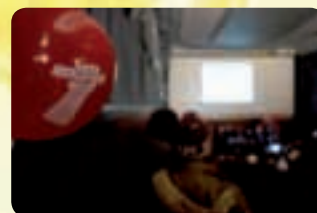
ISSN 1452-9181 COBISS.SR - ID 22583303

IZDVAJAMO:

FENOMEN:
Artivizam – 4

TEMA:
Okupacija kina – 5

KOLUMNA:
Vlog – 11

GLAZBA:
Svemir – 20-21

FOTO MJESECA

Modna varijanta za najluđu noć

KUŽIŠ ?!

List je besplatan

Osnivač:

NIU »Hrvatska riječ«

Nakladnik:

NIU »Hrvatska riječ«

Trg cara Jovana Nenada 15/II

24000 Subotica

Za nakladnika:

Ivan Karan

Urednik izdanja:

Davor Bašić Palković

Suradnici:

Ana Ivković, Ivan Kovač,

Ivana Rudić, Nevena Balažević,

Donna Diana Prčić,

Maja Brustulov

Lektura:

Nikolaj Vasiljčuk

Korektura:

Mirko Kopunović

Tehnički prijelom:

Thomas Šujić, Jelena Ademi

Fotografije:

Antonija Sudarević, Vedran Jegić

E-mail:

kuzis07@gmail.com

Web:

www.hrvatskarijec.rs

Tisak:

»Rotografika« d.o.o. Subotica

List izlazi uz potporu
Tajništva za kulturu i javno
informiranje Autonomne
Pokrajine Vojvodine,
kao i uz povremenu potporu
Ministarstva kulture
Republike Srbije

Ana Ivković

Božićno suosjećanje

U vremenu kada sve blista od sjaja i raskošnih ukrasa još lakše uočavamo i onu drugu stranu blagdana, koja nas podsjeća na mnoge kojima je potrebna pomoć i pažnja. I sami postajemo kritični prema potrošačkoj navali koja nastoji naše blagdane pretvoriti u kupnju. I dok se borimo izvagati pravu mjeru stvarnih potreba i naših mogućnosti i pokušavamo zadržati istinsku bit onoga što slavimo kada nam je otimaju sa svih strana, lako nam za oko zapadaju potrebe drugih. Budi se u nama suosjećanje s onima koji pate, boluju, gladuju ili su osamljeni. Ovih dana lako pružamo ruku sa sitnišom kada je netko zatraži. I pokraj toga ostajemo svjesni kako je to tek maleni dio od onoga što stvarno treba učiniti i pomalo se na trenutak možemo osjetiti nemoćnima pred svim tim potrebama. I doista, otići na humanitarni koncert, darovati nešto od onoga što ostane za neku humanitarnu akciju, može nam se učiniti tako malo. Ipak, pomisao da smo doista odvojili od nekog svog malog zadovoljstva, čini nas sretnima. Možda pomislimo: »Sad mogu na miru provoditi blagdane, učinio sam neko dobro djelo«.

No, takva nas empatija možda više usmjerava na nas same nego na osobu kojoj pomažemo. Ako je ono proizišlo samo iz toga da nas umiri i olakša nam bol koji stvara pomisao da ljudi oko nas doista pate, to će se blagdansko suosjećanje raspršiti čim se ukrasi vrata u kutije da dočekaju novu sezonu. Suosjećanje koje se budi samo na tren doista ne može učiniti mnogo, kao ni ono suosjećanje koje potiče puku sentimentalnost i osjećaj plemenitosti i velikodušnosti zbog našeg dara. Radije se trudimo probuditi u sebi ono odlučno, kreativno i djelatno suosjećanje. Ono neće nestati s blagdanskim danima. Ono u činu pomaganja neće gledati na sebe kao velikodušnog darovatelja nego će biti zaokupljeno drugom osobom. I tu će osobu promatrati s dostojanstvom koje joj pripada, a ne prilaziti joj s visoka.

Suosjećanje koje se u svima nama budi u vrijeme Božića neka ostane kao tiha vatra za cijelu godinu. Neka tinja i raspiruje našu dosjetljivost i otvara nam oči za sve gdje bismo mogli učiniti makar mali znak pažnje. Ljubav i briga koju u ovim danima osjećamo prema bliskima i onima nepoznatima potrebni su i u danima kada se svijet opet počne vrtjeti samo oko svojih briga. I kada ne budemo vidjeli toliko poticaja za dobra djela i humanost oko nas, mi možemo biti ti koji će ih nastaviti činiti. Zato, neka oči i srce budu još više otvoreni. Neka nas ne zastraši bol koju možemo vidjeti i samoća koja se uvija oko ljudi koji ne znaju što je to zadobiti nečiju pažnju. Neka nam prizori siromaštva, bolesti, osamljenosti i tuge ne okrenu pogled na drugu stranu. Naprotiv, neka nas potiču na kreativna i hrabra djela. Krenemo li u takvu akciju, vidjet ćemo kako je svijet još siromašniji nego što izgleda. Dok budemo davali i male materijalne darove, vidjet ćemo kako su svi oni koji ih primaju ustvari najviše željni pažnje i nečije ljubavi. Vidjet ćemo kako su i mnogi oni naizgled zadovoljni i opskrbljeni također toliko siromašni. No, to nas ne smije obeshrabrati. Za takvo je darivanje dovoljno srce koje je spremno dati dio sebe, svoga vremena i djelić svoje pažnje. To je srce doista sačuvalo blagdane u sebi i kada oni prođu.

Što je artívizam?

Artivizam je složenica nastala spajanjem riječi art (umjetnost) i riječi aktivizam. Ovaj umjetnički fenomen nastao je krajem prošloga stoljeća i ne jenjava na umjetničkoj sceni. Kada je riječ o umjetnosti teško je pronaći jednostavne definicije pojmova, ali u članku portala jasam.hr pronašla sam definiciju koja bi mogla poslužiti ovom kratkom upoznavanju s fenomenom: »Artivizam (art+aktivizam) je performans koji uključuje sintezu umjetnosti i društveno-političkog aktivizma s namjerom interveniranja u društveni i politički kontekst. Što bi to u praktičnom smislu značilo objasnila je **Ana Vujanović**, teoretičarka izvedbene umjetnosti: izaći na javnu scenu – bila to ulica ili internet – kao odgovorni građanin, izvesti na njoj određeni društveni problem i pozvati na javnu raspravu.«

Političnost umjetnosti

Usudim se artivizam nazvati političnom umjetnošću. A je li umjetnost politična ili autonomna, tema je radova mnogih teoretičara današnjice. Za smještanje umjetnosti u sferu političkog ili nepolitičkog poslužiti se tekstem razgovora s **Aldom Milohničem** pod nazivom »Političnost umjetnosti u doba neoliberalnog cinizma«: Umjetnost, kao i svaku drugu sferu današnjeg društva, teško je promatrati kao autonomnu sastavnicu. Ne možemo nacrtati točnu granicu između sfera (ekonomije, politike, kulture, znanosti), one odavno utiču jedna u drugu na razne načine. No, ukoliko je riječ o političnosti umjetnosti mora se spomenuti veza ideologije i umjetnosti. Drugim riječima, iz kog god kuta sagledavali umjetnost, u njoj ćemo pronaći ideologiju vremena u kojem je nastala.

Možemo razlikovati tri okruženja u kojima umjetnost može iskazati svoju poli-

Ovaj umjetnički fenomen nastao krajem prošloga stoljeća predstavlja sintezu umjetnosti (arta) i društveno-političkog aktivizma

tičnost: unutar institucionalne scene (kao primjer navela bih svakako kako je na natječaj za suvremeni dramski tekst u organizaciji Sterijinog pozorja nagradu dobio mladi pisac **Petar Mihailović**, sa zbirkom »Radnička hronika«, u kojoj se nalazi i drama naslova »Ubiti Zorana Đinđića«); izvan institucionalne scene (primjer društveno angažiranog performansa je djelovanje srbijanske umjetničke skupina Magnet predvođene **Nunetom Popovićem**); političnost na granici, može se događati bilo gdje, a koncept je klasično umjetničko djelo u novom kontekstu, koje tako postavljeno odašilje socio-političke poruke suvremenog društva (grafiti umjetnika **Banksyja**, koji prema pisanju Huffington Posta »svojim radom želi izrugivati centraliziranu vlast,

s nadom da će pokazati kako ju se može prevariti«.)

Artivizam svakodnevice

Razvojem tehnologije i brzim protokom informacija, proširilo se i djelovanje artivizma putem društvenih mreža. Najtipičniji primjer toga je Facebook artivizam, koji se ogleda u slikama političara koje su obrađene u photoshopu. Svi se sjećamo situacije kada je prošle godine bilo izvanredno stanje zbog snježnih smetova, ali isto tako i raznih »fotomontaža«, parodija i snimaka koje su popratile premijerovo spašavanje ljudi koji su bili u ugroženim područjima.

Strip i politika

Patrick Chappatte, crtač stripova, radio je za svjetski poznate izdavačke ustanove, organizirao je radionicu s lokalnim crtačima stripova u Obali Bjelokosti. S obzirom na podijeljenost tiska u Obali Bjelokosti smatrao je kako stripovi u toj situaciji stvarno mogu djelovati kao oružje. Situacija u državi je takva da su crtači određeni željama svojih urednika. Chappatteova ideja je bila odvojiti par lokalnih crtača od njihovih novina na tri dana i zamoliti ih da urade projekt koji se bavi problemima njihove zemlje, naravno kroz stripove. On smatra da je strip odličan komunikacijski alat i za pozitivno i za negativno. Rezultat ovog projekta je knjiga koja tematizira političku krizu Obale Bjelokosti od 1997. do 2010.

Artivizam je, kao što vidite, iskaz socijalne svijesti. Širenje ideja i kritika društva putem umjetnosti, makar ona bila i obična rekonstrukcija i modifikacija klasičnog umjetničkog djela, to je u biti umjetnost koja je prijeko potrebna svakom društvu.

Ivana Rudić

OKUPACIJA KINA »ZVIJEZDA«

Nemirenje sa stanjem u kulturi

Prije otprilike mjesec dana beogradsko kino »Zvijezda« okupirano je od strane dvjestotinjak mladih ljudi. Svoju neformalnu organizaciju nazvali su »Pokret za oslobođenje kina«. Kao razlog okupacije naveli su katastrofalno stanje u kulturi, koje je dovelo do propadanja kina i pretvaranje kulture u robu kojoj je glavni cilj profit. Sama okupacija započela je prikazivanjem filma »Neposlušni« mlade domaće redateljice **Mine Đukić**. Čuveni redatelj **Goran Marković** nazočio je projekciji filma, te izjavio kako je ta »gesta iznimno značajna, jer pokazuje kako se mladi ljudi ne mire s očajnom situacijom« u srpskoj kulturi.

Akciju »okupacije« podržale su brojne druge poznate ličnosti sa srpske kulturne scene, uključujući i dosadašnjih 11.000 osoba koje su »lajklale« njihov profil na društvenoj mreži Facebook.

Sporna privatizacija

U kinu »Zvijezda« je, također, održana tribina na kojoj se raspravljalo o spornoj privatizaciji Beograd filma i posljedicama koje je ta privatizacija prouzročila po pi-

tanju kinematografije, ali i same kulture u Beogradu. Ovom se prigodom raspravljalo o konceptu privatizacije i njezinim učincima po kulturu, o razlici između privatne i javne svojine, te o mogućnosti stavljanja kina »Zvijezda« pod upravu studenata. Očekivano, do rješenja se nije došlo.

U okupiranom je kinu održan i razgovor na temu »Čija je ovo zvijezda« s ciljem da se dođe do pravnog rješenja sporne privatizacije beogradskih kina. Dragan Bjelogrić, kao jedan od govornika, izjavio je kako »nije optimist oko rješavanja pitanja privatizacije beogradskih kina, ali da je obveza ljudi koji se bave filmom barem pokušati riješiti taj problem«.

Idealizam versus stvarnost

Na Facebook stranici Pokreta za oslobođenje kina, osim opisa samog procesa privatizacije i njegovih posljedica, stoji sljedeće: »Bez kulture nema identiteta države, a samim tim ni identiteta naroda koji tu državu konstituira. Dužni smo reagirati i vratiti ono što nam je ukradeno.« Moram priznati kako sam bila iskreno iznenađena idealističkim pogledom na stvarnost čla-

Akcija je znak da i dalje postoje

ljudi koji ne sliježu ramenima

pred lošim primjerima. Znak je

to da, ma koliko ih malo bilo

i ma koliko njihov glas malo

značio, ipak postoje

nova Pokreta za oslobođenje kina. Dakako da se slažem kako je kultura iznimno važan čimbenik identiteta države. Moja iznenađenost ide u smjeru idealističkog percipiranja stvarnosti od strane ovog pokreta. Zadnjih deset i više godina privatizacije su bile jedna od glavnih tema na političkoj sceni Srbije. Hvalile su se i kudile, sve s naglaskom na posljedice po proračun Republike Srbije. Nitko do sada nije stavio naglasak na posljedice koje privatizacija može imati po kulturu i svijest građana. Aktivisti Pokreta za oslobođenje kina žele spasiti dekadenciju kulturne scene. Za početak, organizirali su projekcije filmova mladih redatelja. Vrlo je jasno da kino u privatnom vlasništvu neće prikazivati filmove koji ne donose profit. Isto tako, proračun Republike Srbije za kulturu izdvaja sumu novca koja je mala. Posljedica svega toga jest upravo okupacija i »preuzimanje stvari u svoje ruke« od strane mladih ljudi koji su dovoljno entuzijastični da naprave promjenu, ma koliko ona mala bila.

Hoće li doći do značajnog napretka na kulturnoj sceni Srbije nakon ove okupacije? Sigurna sam da neće. Je li dobro što se ova okupacija ipak dogodila? Naravno da jest. Znak je to da i dalje postoje ljudi koji ne sliježu ramenima pred lošim primjerima. Znak je to da, ma koliko ih malo bilo i ma koliko njihov glas malo značio, ipak postoje. U vrijeme kada se cenzura i autocenzura bespogovorno prihvaćaju, ovakva akcija zaslužuje svaku pohvalu i divljenje. Pitanje je samo hoće li ona imati efekta ili će samo ostati jedan događaj koji će vrlo brzo biti zaboravljen.

Nevena Balažević

SASTAVAK ZA PRIMJER

Žene koje su me inspirirale

U životu često tražimo inspiraciju u raznim sferama našeg djelovanja, bilo to pisanje, posao, učenje ili već nešto drugo. Inspiracija je poticaj, motivacija koja nas tjera da idemo dalje i trudimo se kako bismo postigli dobre rezultate u poslu, ili jednostavno, da bismo se duševno ispunili i dobro osjećali. Među različitim izvorima moje inspiracije nalaze se i neke poznate, ili manje poznate žene, ali po važnosti jednake.

Mene osobno fasciniraju »obične« a zapravo velike žene koje svoju pozornost ne pridaju samo na izgledu nego se bave i puno višim ciljevima nego što je to vanjština. Prije svega, to su majke. To su jedine žene koje nama, djeci, daju snagu i volju za život. Majka je uvijek uz svoje dijete, bez obzira prolazi li ono kroz uspon ili pad. Veličina njihove ljubavi i čovječnosti je jednostavno nemjerljiva i neopisiva. Odlučila sam prvo govoriti o njima, jer, u biti, one su nositeljice i darovateljice najljepšeg dara koji čovjek može dobiti, života. Prvo ljudsko biće kojem bismo u životu trebali biti najzahvalniji jest naša majka. Ona je naš vodič i putokaz kroz život. Majka je naša zvijezda pratilica koja uvijek budno motri na nas da nam se ne bi nešto dogodilo. Jednostavno ne postoji ograničena lista divnih riječi kojom bih opisala naše majke. Ona je beskonačna i stoga je moja velika inspiracija moja majka.

Osim majke, kao inspiraciju izdvojila bih žene koje su, nakon dugo vremena obespravljenosti ženskog roda kroz povijest, odvažno istupile i krenule u borbu za ženska prava tijekom 19. stoljeća. Moje oduševljenje ovim ženama izazvano je hrabrošću i smjelošću kojima su stupile u pobunu. Koliko je stoljeća prošlo i koliko je žena bilo ugnjetavano od strane muškog roda kojemu je dana moć i autoritet? Pitam se koliko je vrijednih, humanih i pametnih žena postojalo, a njihovo ime nigdje nije zapisano. Žene su konačno napravile veliki korak na putu k ostvarenju svojih prava. One bi nas trebale inspirirati u borbi protiv, i dan danas prisutne, spolne neravnopravnosti. Njihov je značaj važan i vrijedne

su spomena jer, da njih nije bilo, možda bi danas žene i dalje bile podređene i u velikoj mjeri obespravljene. Njihova borba nosi i poruku sa sobom – da čovjek uz jaku vjeru u svoj ideal i čvrstu nadu može postići i nezamislivo te tako srušiti stupove nepravde.

nekadašnje Austro-Ugarske, jest Mileva Marić. Ono što me je najviše oduševilo jest njezina ambicija da se školuje na prestižnim europskim sveučilištima. Predmeti koji me na nju asociraju jesu matematika i fizika. Inače je bila velika podrška Albertu Einsteinu na putu k sticanju No-

Treća skupina žena koja na mene ostavlja upečatljiv dojam jesu znanstvenice. Žene su dokazale da je i za njih spoznaja svijeta putem obrazovanja jednaka kao i za predstavnike muškog roda. Jedna od onih koja me inspirira i koja je napravila revoluciju u znanosti jest Maria Kiri (Marie Curie), prva žena koja je otkrila nove kemijske elemente. O njezinom radu se govori i u današnje vrijeme tako da je njezina važnost podjednako velika kao i važnost nekog znanstvenika. Osim nje, moja velika inspiracija s naših prostora, odnosno

belove nagrade tako što mu je pomagala u rješavanju kompliciranih matematičkih zadataka.

Žene o kojima sam govorila su moja velika inspiracija jer su majke uvijek uz nas, djecu, a ženama borcima za svoja prava i znanstvenicama trebamo biti zahvalni jer su prve prekoračile prag ženske inferiornosti, prag koji je kroz povijest bio prepreka ženskom rodu.

**Nataša Kovačević, 4. f
Gimnazija »Svetozar Marković«, Subotica**

PRVA NAGRADA ZA LITERARANI RAD NA HRVATSKOM JEZIKU NA NATJEČAJU UREDA ZAŠTITNIKA
GRAĐANA GRADA SUBOTICE POVODOM OBILJEŽAVANJA DANA LJUDSKIH PRAVA

Imam pravo, u stvari, nemam ga

Sjedila sam u kutu sobe pokušavajući odagnati loše misli o sutrašnjem »danu D« i suzdržati suze kako me ne bih čula sestrice. Iako, to je bilo jednostavno nemoguće pokraj mogeg oca koji mi je svakih pet minuta prijetio, upozoravao me i govorio što će se dogoditi ako padnem. Kao da to već nisam i sama znala. Jer kao nagradu njemu, trebam dati sve od sebe, inače, za njega više neću postojati. Sve mi je pružio, kad bih mu samo znala uzvratiti, bio bi zahvalan. Nisam ni slušala više. Isprazne riječi koje dolaze iz jednog bezdušnog i omraženog bića koje sam prezirala. Uzela sam notes, gledala u svoje balerinke i linije, oblici i sjenke su samo potekle iz tanane mi ruke. Pregledala sam torbu još jednom, očistila i spremila cipele. Sestra me promatrala s vrata. Samo sam je poljubila za laku noć, moju najveću utjehu i nadu. Jedino me ona razumjela, a bila je još nedužno dijete.

Sutradan, u prostoriji za audiciju smetali su mi nesnosna gužva, buka i žamor. Na-

šavši se na pozornici, sve je stalo, muzika Chopinovog »Nocturna« odjekivala je cijelom salom, a u mojim ušima je poprimala divne tonove slobode. Kao što je bilo i očekivano, našla sam se među prvima na popisu primljenih u čuvenu »Navarovsku«, rusku umjetničku školu Maksimilijana Odeckog, slavnog baletana iz 80-ih godina. Dobiti stipendiju za takvu školu, bio je san svih umjetničkih duša ovoga svijeta, budućih balerina i baletana, pijanista, pjevača ili slikara. S osmijehom na licu, krenula sam do tatinog sjedišta vidjeti njegovu hladnu reakciju koja je potvrđivala moje sumnje i strahove. Neću doživjeti da osjetim ponos u njegovim riječima, moguće je samo osjetiti bolne šamare na crvenim obrazima i prijetnje zasnovane na glupostima koje nikad ni ne radim. Bez obzira na moje protivljenje i sestrino histeriziranje, preselili smo se u gradić Malnovski, blizu Akademije, kako bih se neometano mogla koncentrirati na ples i izgradnju ugleda među najcjenjenijim profesorima. Život mi se sveo

na balet, učenje i opet vježbanje. U stan-kama sam se opuštala crtajući nove prizore, krišom, kako nitko ne bi otkrio. Škola je imala prostrano dvorište i stajala je na brdu s kojeg se pružao predivan pogled na Malnovski. Malene, tipične kuće, bijele boje, s drvenom ogradom i prozorima, bile su domovi ugodnim ljudima koji su se divili nama strancima i poštivali svakog posjetitelja. Atmosfera koja se rijetko sreće. U tim kratkim trenucima radosti osjećala sam kako pripadam ovdje, među dobre ljude i moje crteže. Ne želim da ikad prestane. Ne mogu se vratiti tamo gdje me steže svaki pokret, glas, dodir. Ne želim pripadati razmaženoj djeci s pretjerano ambicioznim roditeljima. Tako je sve bolesno, puno mržnje i jada. Mizerno je naše društvo. Profesor više dok priča, misleći kako je to posve normalno i kako ponižavajući druge uzdiže sebe. Ljudi su bezosjećajni i misle samo na moć. Novac pokreće sve. Postupke, opravdane ili neopravdane, dopuštene ili ne. Nije važno, važna je pobjeda. Stav moga oca. Protiv toga ne mogu i ne smijem. Nije me nikad pitao želim li plesati, pokazao mi je, doduše kaznama, kako moram. Rekli su mi više puta kako su moji radovi prekrasni i ispitivali me otkud mi toliko mašte, vještine ili hrabrosti? I uvijek im se nasmiješim i nastavim svojim putem.

Jedan slučajni događaj u meni je probudio nadu za ostvarivanje sna. Vidjela sam svoj crtež, panoramu Malnovskog, u časopisu Akademije. Ostala sam zgrožena i preplašena u istome trenutku. Kako će ljudi reagirati, što će reći otac? Profesor likovne umjetnosti me odmah pozvao i rekao kako bi rado volio da se pridružim skupini koju poučava. Tako bi mi iduće godine, umjesto baleta, njegov predmet postao glavni. Otišla bih u njegovu Akademiju, sama, bez oca. Događaji iz narednih dana su prošli kao u magli. Sjećam se pokoje riječi: »Ne, ne dolazi u obzir. Ja ti branim! Ja sam tvoj staratelj i ja znam što je najbolje za tebe. I nitko mi te neće oduzeti!«. I ja više nisam imala pravo glasa. Budućnost mi je ispisan, moram se barem truditi da postane i moja. I letjela sam, u bijeloj baletnoj haljinici kroz vrijeme, bez nade, sna i volje. Lagano, kao na krilima, odlepršala sam...

Sara Dulić, 3. f,
Gimnazija »Svetozar Marković«, Subotica

DESIRE FESTIVAL U SUBOTICI

Upitnici nad glavama gledatelja

I ove nam je godine Desire ponudio predstave koje se bave suvremenim pitanjima i problemima

»**D**ead or alive?« glasio je slogan ovogodišnjeg Desire Central Stationa, međunarodnog regionalnog festivala suvremenog kazališta održanog od 29. studenoga do 3. prosinca u Subotici. Festival, čiji je organizator kazalište »Dezső Kosztolányi«, ove je godine ugostio 13 predstava iz čak šest različitih država (Francuska, Mađarska, Hrvatska, Slovenija, Makedonija, Belgija). Ovaj festival je veoma značajan kako za Suboticu, tako za cijelu Srbiju i nas koji u njoj živimo. Što se tiče predstava iz Hrvatske imali smo prilike vidjeti dvije: »Aleksandru Zec« i predstavu »A gdje je revolucija, stoko?« koja je zatvorila ovu kazališnu manifestaciju.

I ove nam je godine Desire ponudio predstave koje se bave suvremenim pitanjima i problemima. Jedna među njima, koja je na mene ostavila najsnažniji dojam, bila je predstava »Aleksandra Zec« autora **Olivera Frlića**, nastala u produkciji HKD-a Teatar iz Rijeke. Sama fabula govori o djevojčici Aleksandri, a posvećena je svakom djetetu koje je bilo žrtva rata. U pitanju je potresna priča o ubojstvu cijele srpske

obitelji Zec u Zagrebu, koje je izvršila grupa zvaničnih službenika hrvatske policije. Predstava počinje vrlo snažno, jer se na samom početku glumci obraćaju izravno publici. Cijela priča je prikazana iz perspektive male djevojčice Aleksandre Zec, po čijem je imenu i nazvana predstava. Istražujući, došla sam do saznanja kako je ova predstava digla na noge udruge branitelja u Hrvatskoj, koji su prosvjedovali navodeći »da preko slučaja Aleksandre Zec želi kriminalizirati Domovinski rat«. Međutim, predstava se igra i dalje.

Akteri ovog zločina su pronađeni, međutim nitko od njih nije otišao u zatvor. Ova predstava pokušava podsjetiti one koji su zaboravili na ovaj zločin. Tijekom igre glumci više puta upućuju na to da su krivci za ovaj zločin i dalje negdje među nama, možda baš u publici među ljudima koji su došli gledati predstavu. Obitelj Zec je pripadala »pogrešnoj« naciji u pogrešno vrijeme. Redatelj nam ovom pričom pokušava istaknuti potrebu za tolerancijom i antišovinizmom, kojih nema u dovoljnoj mjeri na ovim prostorima. Napomenula bih kako ova predstava nikoga ne optužuje

je i nikomu ne sudi, kako bi rekao novinar **Bojan Munjin**, »ona je samo pljuska nezrelom društvu«. Usudila bih se reći kako je ova predstava možda jedna od onih koje su najviše odjeknule na čitavom Desire festivalu. Predstava je potresna, a takav dojam ostavlja i na publiku. Poruke koje ona nosi su snažne i svakako bi se trebale ponavljati češće i glasnije.

Kada ćemo prestati dijeliti žrtve po nacionalnoj pripadnosti? Kada ćemo konačno moći živjeti u miru, te kada ćemo prestati pripisivati jedni drugima odgovornost? Ovo su teška pitanja na koja nemamo odgovor, budućnost je pod velom. Možemo se samo nadati da će raznolikost postati ono što je bogatstvo, jer to zapravo i jest. Svijetu su potrebne predstave, knjige, filmovi i svi drugi kulturni sadržaji koji obrađuju teme koje su aktualne, te koje ukazuju na problem. Možda nećemo vidjeti stvarne promjene na društvu, ali dovoljno je da se publika zapita. Ukoliko se iznad glava gledatelja stvore upitnici, predstava je uspjela.

Karla Rudić

SAVJETNIK

Odlazak na faks: očekivanja vs. realnost

Za sve vas koji se veselite odlasku na fakultet, k tome još i veliki fakultet koji svake godine upisuje tisuće novih studenata, nekoliko je stvari koje morate znati. Realnost studiranja na takvom fakultetu mogla bi biti malo drugačija od tvojih očekivanja.

Očekivanje: Moći ću birati između bezbroj različitih predavanja (kolegija, predmeta)

Stvarnost: Najvjerojatnije ćeš kolegije prijavljivati putem Studomata u isto vrijeme kad i tisuće drugih studenata što ponekad znači rušenje sustava za prijavu i slične poteškoće. Bolji izborni kolegiji popune se prije, a oni manje zanimljivi poslije tako da moraš požuriti. U Hrvatskoj je situacija još i gora jer unatoč uvođenju Bolonjske reforme, izbornih kolegija nema koliko misliš da ih ima. I dalje je veći dio studijskog programa unaprijed određen uz pokoji kolegij koji možeš odabrati – na svom ili nekom drugom fakultetu.

Očekivanje: Bit će super-jednostavno pronaći nove prijatelje

Realnost: Predavanja na velikim fakultetima krcata su studentima, a ako ćeš stanoviti u kampusu ili studentskom domu možda će te na početku preplašiti količina novih lica. Također je istina da možda nećeš 'kliknuti' s cimerom ili cimericom što će te dodatno rastužiti. No, uključivanje u aktivnosti unutar klubova studenata ili na kampusima pomoći će ti da prebrodiš bruću školu krizu i pronađeš ekipicu koja ti odgovara.

Očekivanje: Dolazit ću automobilom na fakultet – krećem kasnije, stižem brže i sve je super!

Realnost: Računaj da će biti poprilično teško naći parking. Fakulteti u centru grada najčešće imaju parking mjesta rezervirana za zaposlenike što znači da ćeš morati kružiti kvartom i moliti se da negdje postoji jedno mjesto. Jedna je prijateljica svakog jutra po 15 minuta tražila parking vrteći se oko fakulteta, no njoj je auto dobro došao jer je živjela u susjednom gradu i nije željela koristiti javni prijevoz.

Očekivanje: Bit će nas toliko na predavanju da me profesor sigurno neće znati po imenu

Realnost: Iako su primjerice Ekonomski fakultet u Zagrebu ili čak neke grupe na Filozofskom fakultetu u Zagrebu zloglasne po broju studenata koji na prvoj godini slušaju predavanja (na podu i sličnim improviziranim mjestima), istina je da se na svakom fakultetu mogu odslušati predavanja na kojima je zaista malo studenata

bice koje ćeš najčešće morati dijeliti s još jednom osobom.

Očekivanje: Postoji nekoliko teretana, knjižnica i studentskih centara pa ćeš imati puno izbora za učenje i slobodne aktivnosti.

Realnost: Vjerojatnije je da ćeš puno puta čekati da netko izađe iz knjižnice da uštekaš laptop, skine se s tvoje omiljene sprave za vježbanje i slično. Koliko god ludo zvučalo, studenti kao da imaju slične

ta. Ako se bojiš da nećeš ostvariti dovoljno kontakta s profesorima, uvijek imaš konzultacije!

Očekivanje: Mogu otići na tulum bilo kad jer će sigurno uvijek netko negdje partijati.

Realnost: Sjeti se da su rokovi svim studentima u isto vrijeme što znači da će se knjižnice puniti kako će se približavati rokovi, a domovi i klubovi u kojima se partija – prazniti.

Očekivanje: Sobe u domovima bit će prostrane!

Realnost: Ahem, nemoj se previše šokirati kad te smjeste u sobu izabranog ili dodjeljenog doma. Iako su domovi doista komforniji što su noviji i suvremeniji, stari domovi imaju zbilja malene i skućene so-

ritmove i rasporede tijekom tjedna pa svi sve rade u isto vrijeme. Također zapamti da su aktivnosti (teretana, učenje stranih jezika, plesne grupe) uvijek jeftinije za studente što znači da će ih koristiti veći broj ljudi nego da je cijena regularna.

Očekivanje: Vrijeme mog studiranja bit će ispunjeno novim, zabavnim i nezaboravnim iskustvima!

Realnost: Tvoj studentski život bit će doista pun novih, zabavnih i nezaboravnih iskustava! Moći ćeš birati super zanimljive kolegije, aktivnosti, klubove, ali i izvore (resurse) koji će tvoj boravak na kampusu i fakultetu učiniti neponovljivim iskustvom. Osim toga, upoznat ćeš super ljude, a neki od njih postat će ti i vječni prijatelji.

(www.teen385.com)

ZIMSKE NEVOLJE U SAD-U

Hrvanje sa sniježnim divom

Stvarnost je tu, i ona je hladna. Kako se nositi s njom jest pitanje koje mnogi, barem u sjevernom pojasu Sjedinjenih Država postavljaju sebi, kao i svojim susjedima

Iako je vrlo popularno za studente s naših prostora doći u Novi svijet raditi tijekom ljeta, nakon čega se krajem rujna ili čak u listopadu vrte studiranju ili potrazi za poslom u svojoj domovini, nekim od njih se otvori i prilika ostati na duže vrijeme. Ti će studenti iskusiti malo više nego ovi ostali samom činjenicom da će u Americi boraviti i tijekom ostalih godišnjih doba, pa time i tijekom najavljivane duge i jezive zime.

Je li ta/takva zima, koju smo osjetili i prethodnih godina, izravna posljedica globalnog zatopljenja prouzrokovanog hidroličkim frakturiranjem (što Amerikanci zovu »fracking«), je li ona dio haarpovske zavjere, ili je to samo izgovor onih koji bi radije da su trenutačno na Bahamima ili Bora Bora otoku, ustvari nije ni bitno. Stvarnost je tu, i ona je hladna. Kako se nositi s njom jest pitanje koje mnogi, barem u sjevernom pojasu Sjedinjenih Država postavljaju sebi, kao i svojim susjedima. Redovito grijanje i debeli slojevi odjeće zasigurno će vam pružiti podršku naredna dva, a možda i tri ili četiri mjeseca. No, što činiti kada vas zadesi vijavica, te se nađete snijegom zatrpani do vrata?

Zatvoreno zbog snijega

U Buffalu, na zapadu savezne države New York, stanovnici se već tjednima bore

protiv dvometraškog bijelog diva kojeg je nanijela snažna oluja po cijelom teritoriju ovoga grada ali i šire, a koji bi mogao uskoro posjetiti i ostale savezne države u južnom pravcu. Kakva je situacija bila tijekom olujnih dana javlja nam **Dimitrije**, student na razmjeni: »Bilo je užas, nije se moglo ići nikamo, škole nisu radile niti javni prijevozi, sve je bilo zatvoreno. Ja ni do posla nisam mogao, što i nije bilo loše s obzirom da mi uvijek dobro dođe 'day off'«, rekao nam je Dimi, inače rodom iz Brestovca, i dodao: »Ali ono što je bilo najgore jest to da sam se vikendu jako radovao, samo da bi i Bratska sloga bila zatvorena zbog snijega.« Bratska sloga je noćni klub blizu Niagare rijeke gdje se američki Srbi i Srbi u Americi kongregiraju poslije napornog dana na poslu ili 'collegeu' kako bi razmijenili iskustva, razgovarali, pjevali, plesali i ponudili pomoć jedni drugima. No, ovih tjedana nevrijeme ih sprečava u tim aktivnostima.

Ekstremno na Aljasci

Moguće je da će se situacija u Buffalu kao i u gradu New Yorku i ostatku sjeveroistočnog dijela SAD-a tijekom ove zime pogoršati, ali je barem sigurno i da će proći, kao što je prošla i posljednja zima, te nas barem pomisao na toplije vrijeme održava u funkciji. Međutim, kako je onima koji

žive na dalekom, dalekom sjeveru, gdje zima zna trajati od rujna pa sve do svibnja? Našli smo svjedoka s naših malo toplijih prostora koji je došao raditi tijekom ljeta, ali je dobio prigodu ostati na duže vrijeme i raditi u Fairbanksu na Aljasci. **Mate** iz Broćanca koji studira filozofiju u Mostaru nije se nadao produženom boravku u toj sjeverozapadnoj saveznoj državi, ali ponudu nije mogao odbiti. Danas ga je, pak, malo »frka«, te se preispituje je li donio ispravnu odluku. »Tu na Aljasci ima posla, može se raditi svašta, od pecanja do... pecanja. Riba koliko hoćeš. Malo šale, ali poslovi su stvarno dobro plaćeni. Jedan od popularnijih poslova ovdje sada je 'ice road trucking', dakle vožnja kamiona po ledu. Rad s ralicama se jako traži također. Međutim, ono što je potrebno za ovakve poslove jesu hrabrost i spremnost na rad pod hladnim uvjetima. Nisam baš siguran što ja tu tražim«, uz blagi osmijeh napominje Mate, upozoravajući domaće studente koji planiraju doći na razmjenu da imaju u vidu gdje će i što izabrati raditi. Iako oluja s početka ovoga mjeseca u Fairbanksu nije imala toliko jaki utjecaj kao ona u Buffalu, temperature su znatno niže. Dok temperatura na zapadu New Yorka ne ide niže od -7 ovoga tjedna, ona će usred Aljaske doći do -21.

Tomislav Perušić

Upustite se i vi u ovu video avanturu, možete se odlično zabaviti, a usput možda i ponešto zaraditi

»**V**ideo killed the radio star«, pjesma iz 1978. grupe The Buggles najavila je novu eru u medijskom svijetu. Spotom za ovu pjesmu počelo je emitiranje prvog, a kasnije najpoznatijeg globalnog glazbenog kanala MTV-ja, ujedno i početak dominacije vizualnih medijskih sadržaja. Televizija je u to vrijeme bila napredna platforma, a internet i društvene mreže nisu bile ni u najavi. Više od trideset godina kasnije, danas u 21. stoljeću, internet nam je postao dio svakodnevice, a YouTube stranica, uz Facebook, jedna je od najposjećenijih. U zadnje dvije godine na Youtube-u možemo primjetiti noviju vrstu eksponiranja pomoću kojeg »obične« osobe izražavaju svoja mišljenja, dijele s javnošću svoju privatnost ali i zarađuju putem broja pregleda postavljenog video sadržaja. Pogađate, u pitanju je Vlog.

Engleska riječ vlog sastoji se od dvije riječi – video + blog. S širenjem mogućnosti interneta, rastao je interes za blogovima koji sadržavaju tekst, slike i gifove, a potreba da se nešto izrazi snimanjem svoje malenkosti i svojih aktivnosti, proširila se po webu i zaživjela, kako među mladima, tako i među starijom populacijom.

Više kategorija

Postoji više kategorija vlogera i vlogova. Tako su ljubitelji kozmetike odlučili otvoriti kanal na Youtube-u ili na svom blogu postavili vizualni sadržaj u kojem predstavljaju ovakve proizvode. Također, ovim putem, uz promociju preparata za uljepšavanje, iskoristili su vrijeme i u svom videu savjetovali buduće kupce u koje se shopping centre uputiti i pokupovati potrebna sredstva. Za šminkerice je ovo odlična prilika za davanje online savjeta šminkanja. Izmontirani tutorijali mogu se lako pronaći i pomoći mnogim mladim curama koje tek ulaze u teenage razdoblje, ali i starijim djevojkama koje nisu najspretnije u tome. Možete naći i zanimljive preobrazbe s tehnikom šminkanja pri kojima možete u Noći vještica izgledati poput vama omiljenog lika iz crtića ili filma. Vlog zna biti koristan! Za kupoholičarke, poznatije kao modne blogerice, prikazivanje nove robe i modnih kombinacija je dobilo sasvim novu dimenziju. Pogotovo ako imaju brojne fanove, one se sad direktno mogu obraćati njima i upoznati ih sa svojim modnim, ali i životnim stilom.

Online komičari

Tu su i komičari! Ako već ne uspiju okupiti punu dvoranu i nasmejati publiku do suza na licu mjesta, mogu to učiniti iz svoje stolice pred kamerom. Naravno, ima i onih koji baš i nisu toliko smiješni. Kao vlogeri, pojavljuju se i »zvijezde« koje pjevaju u okrilju svog toplog doma! No, ne moraš biti slavan da bi napravio vlog. Neke osobe samo vode video dnevnike i ako imaju priču koja bi mogla zainteresirati određen broj ljudi, postoji mogućnost da se probiju u žižu javnosti.

Vlog je jednostavna forma za snimiti. Ako posjeduješ lap top i imaš kameru, bez problema možeš snimiti sebe i objaviti video na društvenim mrežama, Youtube-u ili svom blogu. Također, novija atrakcija su GoPro kamere, koje su otporne na vodu i vremenske (ne)prilike, pa možeš i van kuće snimiti svoje obraćanje publici dok hodaš, plivaš ili si negdje u gradu ili prirodi. Upustite se i vi u ovu video avanturu, možete se odlično zabaviti, a usput i zaraditi! Ako ipak niste toliko eskrovertni i niste skloni snimanjima, uvijek možete gledati vlogove koji će vas nešto naučiti, ali i zabaviti!

Donna Diana Prčić

A close-up portrait of Ariana Grande on the right side of the page. She has long, wavy brown hair, is wearing bright pink lipstick, and has a soft smile. The background is a solid teal color.

*Ariana
Grande*

NAJBOLJI ALBUMI POPULARNE GLAZBE: »THE DOORS – THE DOORS« (ELEKTRA RECORDS, 1967.)

Ploča na kojoj se gradio rock-teatar

Snažni utjecaj kojega je legendarna skupina The Doors (naslovljena po kultnoj knjizi **William Blakea** »The Doors Of Perception«/»Vrata percepcije«), dala kao poticaj tadašnjoj američkoj sceni, gotovo je nenadmašiva. Frontmen i pjesnik, pod velikim utjecajem spomenutog Blakea, psihijatar i filozofa **Adorna**, **Junga** i **Freuda**, tibetanskih knjiga o mrtvima i umiranju, otvorenog i terapijskog »univerzalna kazališta« **Artauda**, te croon-pjevača poput **Presleya**, **Binga Crosbyja** i **Deana Martina**, **James Douglas »Jim(bo)« Morrison**, bubnjar pod utjecajem velikih jazz-kolega poput **Buddy Richa** i **Maxa Roacha**, **John Densmore**, klavijaturist i skladatelj **Ray Manzarek**, neiscrpno invetivan i pod dobranom klasičističkom podlogom, te bluesom i indijskim obojenim ragama u stilu **Ravi Shankara** na sitaru, gitarist i skladatelj **Robbie Krieger**, bili su kvartet koji je ujedno spojio teatarski performance spomenuta Artauda i **Brechta**, indijansko-šamanske napjeve sjevernoameričkih Indijanaca, blues, jazz i progresivno psihodelični rock Zapadne obale SAD-a.

Morrison je bio glavna atrakcija skupine, ali je i utjecaj ine trojice nesaglediv. The Doors su rabili elemente svih žanrova popularne glazbe, od spomenuta croon-žargona, preko rhytm & bluesa, jazz, flamenca i vodviljske glazbe, kako bi stvorili vlastiti zvuk i imidž.

Uvodna skladba »Break On Through« je svojevrsni poziv generaciji »djece cvijeća«, dok psihodelična »Soul Kitchen« pruža prefinjeno mijenjanje dinamike i utjecaj soula, kojega se malo koja bijeloputa skupina u SAD usuđivala rabiti. »The Crystal Ship« predstavlja Jima Morrisona kao vanredna pjevača balada (Sinatru je spominjao kao omiljenog mu pjevača) i Manzareka s očaravajućom svirkom na klavijaturama.

Skupina je, doista, nametnula rock sceni snažan i samosvojan autoritet, tako da adaptacija pjesme **Kurta Weila** i Bertolda Brechta »Alabama Song« i blues napjev, klasik **Willie Dixona** »Back Door Man« zvuče poput njihovih autorskih numera.

Dvije najdulje pjesme na albumu su najviše pridonijele da skupina utvrdi svoje mjesto, te da album dopre do 2. mjesta na američkim i britanskim top-listama, a to su Kriegerova »Light My Fire« te mistična »The End« u kojoj je najizrazitije iskazan duh skupine, njihov svjetonazor i magnum opus koji je poslužio kao glazbena podloga finalnih scena kulturnog filma **Francisa Forda Coppole** »Apocalypse Now«. Skladba koja traje punih 11 minuta, sadržavajući i priču o požudi i smrti, u kojoj skupina daje polimorfnu podlugu Morrisonovoj snažnoj naraciji.

Ovo je album na kojemu se gradio rock-teatar. Nezaobilazna ploča.

Robert Tilly

SUPERMAN

JÜRGEN HABERMAS

Jedan od najvećih živućih filozofa

Njemački sociolog i filozof **Jürgen Habermas**, rođen u Düsseldorfu 1929. godine, jedan je od najuglednijih živućih filozofa i intelektualaca svijeta. Radi u tradiciji kritičke teorije i američkog pragmatizma. Njegov je životni put opredijelilo odrastanje u nacističkom periodu, a posebice Nürnberški proces i poratno širenje istine o koncentracijskim logorima. Studijama ga privlače Adorno i Horkheimer, nakon čega postaje najvažniji predstavnik druge generacije Frankfurtske škole kritičke teorije.

Habermas se bavi velikim brojem problema, uključujući epistemologiju, dinamiku razvijenog kapitalizma, prirodu racionalnosti, kao i odnos između znanosti o društvu i filozofije. Tijekom sedamdesetih godina odbacuje ortodoksnu marksizam i razvija kritičku teoriju komunikativne akcije.

Jedan od njegovih doktoranata bio je i bivši vođa srpske oporbe te ubijeni premijer Srbije **Zoran Đinđić**.

Nijemci Habermasa smatraju svojim najznačajnijim filozofom druge polovice 20. stoljeća, koji je bio utjecajan ne samo u akademskim krugovima, već i u socijalnoj kritici, te javnim raspravama, kao i esejima kojima je davao viziju modernog društva i slobodu unutar njega.

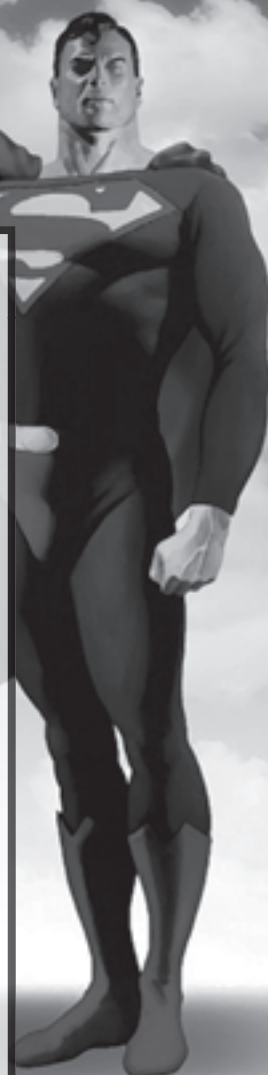
Habermas je poput većine svojih vršnjaka s 10 godina postao članom Hitlerove mladeži, a s 15 godina je u posljednjim mjesecima II. svjetskog rata poslat na Zapadnu frontu. Nakon sloma nacizma završava srednju školu te pohađa fakultete u Bonnu, Göttingenu i Zürichu, da bi 1954. diplomirao disertacijom o Friedrichu Schellingu. Zatim radi na Institutu za socijalna istraživanja kao prvi asistent **Teodora Adorna**. Godine 1961. polaže svoj drugi doktorat s dodatkom Strukturalna transformacija javne sfere. Poslije toga postaje sveučilišnim profesorom u Heidelbergu, da bi potom naslijedio **Maxa Horkheimera** na Frankfurtskom sveučilištu, odakle odlazi u mirovinu godine 1994. Ali, podučava u SAD-u, te drži predavanja diljem svijeta.

Habermas je konfrontirao **Martina Heideggera** s nacizmom, bio je aktivan u antinuklearnom pokretu, teoretičar studentskog pokreta, ali i kritičar »lijevog fašizma«. Koncem 70-ih protivio se smanjenju sloboda u »antiterorističkom zakonodavstvu«, 1985.-87. sudjelovao je u debati o ratnoj krivnji Njemačke denuncirajući povijesni revizionizam nacizma. Premda je opravdavao prvu vojnu kampanju protiv Iraka te bombardiranje SRJ, ustao je protiv Iračkog rata iz 2003. godine. Promicao je stvaranje ustavne nadnacionalne demokracije u vidu Europske unije, suprotstavljao se kloniranju ljudi, upozoravao na religiozni fanatizam...

U »Strukturalnoj transformaciji javne sfere« prikazao je suvremene europske salone, kafee i književne skupine kao resurse demokracije. U kasnijoj fazi pravi lingvističko-komunikacijski obrat kao projicirani horizont komunikacijske akcije u slobodnom i otvorenom liberalno-demokratskom uređenju. Mada, liberalna demokracija nije jamstvo za racionalnu komunikaciju, što se i vidi u kapitalističkim društvima u obiteljima, politici, te obrazovanju. Habermas uviđa kako su one pregažene ekonomskim i birokratskim snagama, koje nisu vođene idealom međusobnog razumijevanja, već principom administrativne moći i ekonomske efikasnosti. Habermas odgovara kritičarima s obiju strana političkog spektra razvitkom robusnije komunikativne teorije demokracije i zakona. Nudi globalnu alternativu ratovima i ratu protiv terorizma, kako piše o njemu biograf **Martin Beck Matustik**.

Pažljivi čitatelj se zasigurno pita zašto se ne zna više o Habermasu, ako je on možda najveći živući filozof? Jedan od razloga je što je Habermas u svojem pragmatizmu i bavljenju filozofijom kroz prizemne političke teme došao do kritizma europskog projekta. On je iz liberalističke vizure uvidio pogubnost gospodarskih utjecaja kapitalizma na stvarnu demokraciju.

N. P.

*Iako se radi o fikciji,
u pitanju je serija koja
nas navodi da se
zapitamo
o ljudskoj prirodi,
kao i o stanju morala
u današnjem svijetu*

Američka priča strave

»**A**merican Horror Story« ili »Američka priča strave« (kako vam drago) predstavlja sve što ste pomislili suđeci po tom naslovu, i vjerojatno niste mnogo pogriješili. U tijeku je četvrta sezona pod nazivom »Freak Show«, prateći protekle tri koje su tematizirale ukletu kuću, ludnicu pod okriljem korumpirane crkve i klan vještica. Dakle, svaka sezona uvodi novu priču, novo mjesto radnje, nerijetko i novo vrijeme radnje, nove glumce, ali i glumce iz proteklih sezona koji tumače nove likove. Seriju za sada obilježavaju **Jessica Lange** (koja uglavnom tumači jednu od glavnih uloga, a takođe je višestruka dobitnica Oscara i drugih nagrada za glumu), **Sarah Paulson**, **Evan Peters** i **Frances Conroy**, koji su se do sada pojavljivali u svakoj od sezona.

Svaka sezona bi navodno trebala pričati svoju priču, potpuno neovisno o prošlim sezonama. Ipak, prateći posljednju, tekuću sezonu, autori serije **Brad Falchuk** i **Ryan Murphy** naglasili su kako bi sezone ipak mogle biti povezane u jednu sveobuhvatnu priču. Ostaje samo da vidimo kako će napredovati iduće sezone.

POPUT ROMANA

»Američka priča strave« unijet će nelagodu, jezu i nestrpljenje u vašu kožu i kosti, natjerat će vas da se zapitate o ljudskoj prirodi, stanju morala u današnjem svijetu, o načinima kako nastaju neki psihološki poremećaji – s obzirom na to da su likovi koji se prikazuju često vrlo tragični i vrlo kompleksno psihološko okarakterizirani, što odaje dojam kao da čitate dobro napisan roman koji se sve više i više zapliće, a potom raspliće na kraju i ostavlja vas bez daha. Neočekivane situacije, neočekivane reakcije, neočekivani zapleti i raspleti, bizarni izbori i bizarni prizori samo su dio onoga što ovaj show, u svakom smislu te riječi, pruža.

PSIHOLOGIJA LIKOVA

Ipak, »Američka priča strave« ne oslanja se samo na »shock value« i stravična iznenađenja. Serija se trudi pratiti svaki od likova i njihovo psihološko stanje, objašnjava njihovu povijest, njihovu podsvijest, bavi se njihovim dilemama, razmišljanjima i osobnim tragedijama. Svaki od likova na neki je način zarobljen u toj svojoj tragediji, što se često manifestira i fizički – obitelj ne može otići iz uklete kuće iako pokušava više puta; novinarka ne može pobjeći iz ludnice u koju su je smjestili; popularna glumica ne može se otrgnuti svojih vješticih moći. Likovi nisu isključivo crno-bijeli kao u većini modernih serija: ono što se na početku čini kao negativac, može na kraju ispasti žrtva i miljenik publike. Potpuno suprotno, pozitivan lik kroz čitavu seriju u posljednjoj epizodi može izazvati omraženost.

Kompleksnost se ne odražava samo na likovima, već i na podlozi radnje. Jedna sezona koja se grubo sastoji od trinaest epizoda, može biti isprepletena raznoraznim vremenskim dobima koja objašnjavaju povijest mjesta radnje. Radnja može početi u sadašnjosti (kao što je slučaj u prvoj sezoni), a potom se postupno vraćati u prošlost i prikazivati živote bivših stanara. Također, uveliko je prisutna iluzija i odmicanje od stvarnosti, gledatelj često neće biti siguran radi li se o nečem realnom ili o pukom razmišljanju i/ili izgubljenosti jednog od likova. Serija je u velikoj mjeri eksplicitna, te se u određenom smislu ne preporučuje mlađima od 16 godina. Ljubiteljima horor žanra, posebice kultnog **Edgara Allana Poa**, bit će osobito zanimljiva.

Ivan Kovač

O PARADOKSU IZBORA

(Ne) želim birati!

Vanilija, jagoda i čokolada – to su bila jedina tri okusa sladoleda koji su se mogli kupiti kad sam bila mala. I to ne svaki dan, nego samo ljeti, ali ni onda ne svaki dan, nego samo nedjeljom – i to nedjeljom popodne! Sladoledar bi na biciklu prolazio kroz selo i zvoncem najavljivao da je tu. Bilo je važno što brže izjuriti van i viknuti mu da ćeš kupiti sladoled, da ne ode dalje. I onda je bilo još važnije vratiti se u kuću po novac. Događalo se da mama traži sitno, pa se to oduži a sladoledar za to vrijeme ode...

Kako sladoled od čokolade ne volim, a niti od jagode mi baš nije vrlo drag, a k tomu sam, ionako, dobivala novaca samo za jednu kuglicu, nije bilo dileme – vanilija!

I tako bih ljeti uživala u sladoledu od vanilije i sve je to funkcioniralo dosta dobro sve dok se u samoposluzi nije pojavila škri-nja sa zamrznutim proizvodima... I tada su nastupile muke...

Ne za nego protiv

Voćni ili mliječni? Posut mrvicama čokolade ili mrvicama lješnjaka? Na štapiću, u kornetu ili u čašici? Punč, rum ili limun? Nekako mi se svaki put činilo da je najbolji baš onaj sladoled koji NISAM kupila... Zašto je, odjednom, odabrati sladoled koji želim postalo tako veliki problem?

Ubrzo je izbor bio svugdje oko mene: kakvu bilježnicu želim za školu, kakve te-

Kad je »sve bilo gore«, bilo je u stvari bolje. Zato jer smo imali šanse za ugodno iznenađenje, a to našem društvu prekomjernih izbora – nedostaje, jer su očekivanja prevelika

nisice, koje hlače, kakvu frizuru, jaknu ili kaput, kod koje prijateljice otići, s kim se družiti... I koliko god bilo teško nemati mogućnost izbora, jednako tako može biti zastrašujuće svakodnevno odlučivati o sve-mu. Upravo o tomu govori **Barry Schwartz** u svojem bestselleru »Paradoks izbora – Preživjeti izobilje« i objašnjava zašto je nekada lakše, iako, kao što naslov ukazuje – paradoksalno zvuči, ne imati izbora.

E da sam barem...

Što je u stvari izbor? Uglavnom na izbor gledamo kao odabir nečega, a zaboravljamo da je izbor istovremeno i odustajanje od svega onog drugog što nismo odabrali. I tako, u jednom smo trenu presretni što pred sobom imamo 15 pari hlača, ali nakon kupnje jednih od njih počinje raditi crv u glavi: možda sam trebala uzeti one jeftinije ili one sa širim nogavicama ili one skuplje koje su kvalitetnije i dulje će trajati... malo pomalo sve smo manje sretni, a sve više nezadovoljni.

Prema Schwartzu, izbor može imati i 3 negativna učinka: paralizira – u nekim trenucima, posebice ako su u pitanju ozbiljne stvari (npr. koju terapiju u liječenju bolesti odabrati) većina ljudi nalazi vrlo teškim uopće bilo što odabrati; izaziva nezadovoljstvo – nakon odabira puno smo manje zadovoljni izborom nego što bismo bili da smo imali manje opcija; rast očekivanja – zbog velikog broja opcija puno više uspoređujemo i procjenjujemo pa nam i očekivanja neminovno rastu, a što su očekivanja viša, to je i nezadovoljstvo veće. I na kraju se sve svodi na onu dobru poznatu: vidimo li čašu kao polupunu ili kao polupraznu.

Ispada na kraju da je, kad je »sve bilo gore«, bilo u stvari bolje. Zato, jer smo imali šanse za ugodno iznenađenje, a to, prema Schwartzu, našem društvu prekomjernih izbora – nedostaje, jer su očekivanja prevelika.

Marina Balažev

YouTube ima svoj GIF alat

Popularni video servis na nekim je kanalima omogućio korisnicima izradu vlastitih kratkih video isječaka u GIF formatu. Ukoliko ste do sada imali želju izvući nekoliko zanimljivih sekundi iz nekog video zapisa s YouTubea i sačuvati u GIF obliku, morali ste posegnuti za zasebnim softverskim alatima ili, pak, vanjskim rješenjima. No, čini se kako je i sam Google shvatio kolika je popularnost kratkih video isječaka, pa je izradio i vlastiti alat za te svrhe. GIF alat dostupan je samo na nekoliko ni kanala, a omogućuje korisniku da odabere do 6 sekundi iz željenog video zapisa i uz nekoliko klikova ih pretvori u GIF video. Tom video isječku moguće je dodati tekst u gornjoj i donjoj zoni i tako jednostavno izraditi svoj animirani meme. Kasnije se, naravno, tako izrađeni GIF zapis može podijeliti na nekoj od društvenih mreža. Nije poznato hoće li ova mogućnost postati dostupna na svim video zapisima na YouTubeu, ili će je korisnici moći uključiti za svaki svoj video posebno, piše bug.hr.

Autobus na otpatke

Budućnost održivog javnog prijevoza možda leži u autobusu kojeg pokreće plin čija dva glavna sastojka – ljudski izmet i otpaci hrane – kako se čini, imamo i više nego dovoljno. Tzv. »Bio-Bus«, autobus s 40 sjedala koji koristi biometan kao gorivo, trenutno se može vidjeti na ulicama Velike Britanije, a mogao bi biti preteča »zelenijeg« i održivijeg sustava javnog prijevoza.

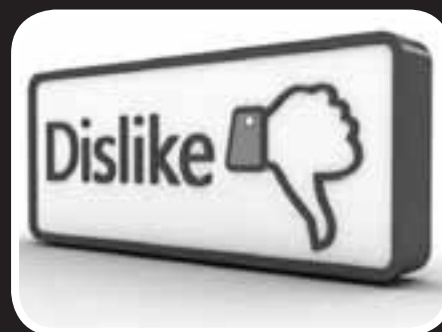
Biometan koji pokreće »Bio-Bus« generira se iz kanalizacije i otpadaka hrane (otpada koji je neprikladan za prehranu ljudi), i zato motor autobusa stvara niže emisije dok sagorijeva biometan, za razliku od konvencionalnog dizela, gdje to nije slučaj. Takav način ne samo da može pomoći u poboljšanju kvalitete zraka, već može i pridonijeti razvoju većeg broja ovakvih projekata.

»Autobus je također jasno pokazao da se u ljudskom izmetu i otpacima hrane nalaze vrijedni nutrijenti. Ostatke hrane koja nije prikladna za prehranu treba zasebno prikupiti i reciklirati postupkom anaerobne digestije u bioplin i biognojivo, a ne odnositi u različita odlagališta i spalionice«, rekla je **Charlotte Morton**, izvršna direktorica udruge Anaerobic Digestion & Bioresources.

Biometan proizvodi tvrtka GENeco anaerobnom digestijom iz bristolskog kanalizacijskog sustava, a osim kao gorivo za ovaj autobus, dodaje se i u britansku nacionalnu plinsku mrežu u količini dostatnoj za opskrbu oko 8500 domova. Njihovo postrojenje godišnje preradi sadržaj oko 75 milijuna kubičnih metara kanalizacije i 35.000 tona otpadaka hrane, učinkovito pretvarajući lokalni otpad u lokalno gorivo, piše znanost.geek.hr.

»Dislike« gumb na fejsu?

Mark Zuckerberg potvrdio je da se u njegovoj kompaniji razmišlja o uvođenju opcije koju traže mnogi korisnici. Jedna od mogućnosti koju korisnici najviše traže od Facebooka da uvede jest gumb sa suprotnim učinkom od popularnog »Like« gumba. Ovakav »Dislike« gumb dao bi korisnicima veću mogućnost izražavanja stavova i mišljenja,

smatra i sam Mark Zuckerberg, pa je ovog tjedna izjavio kako u Facebooku ozbiljno razmišljaju o njegovom uvođenju. Svakog dana na ovoj se društvenoj mreži zabilježi oko 4 i pol milijarde lajkova, koji su u načelu izraz pozitivnih emocija. Izražavanje onih negativnih, koje bi donijelo dislajkanje, moglo bi dovesti i do ponižavanja autora pojedinih objava, pa u Facebooku još uvijek smišljaju način na koji bi se takva pojava mogla spriječiti. Korisnici na Facebooku često dijele i tužne trenutke iz svojih života, a njihovi prijatelji često smatraju kako lajkanje takvih objava nije primjereno. Upravo u ovim situacijama gumb »Dislike« bio bi najprimjereniji način za izražavanje suosjećanja, smatra Zuckerberg.

Geni i spavanje

Količina vremena koju provedete spavajući povezana je s dva područja unutar DNK, navodi se u studiji objavljenoj u časopisu *Molecular Psychiatry*. Istraživači su proučili podatke više od 50.000 ispitanika koji su sudjelovali u provedenoj studiji. Uspoređujući njihove genetske informacije s brojem prospavanih sati tijekom noći, došli su do zaključka da je vrijeme koje provedemo spavajući povezano s dvije regije unutar DNK. Prema rezultatima ovog istraživanja, prva regija povezana je sa spavanjem dužim od prosjeka, dok je druga povezana sa spavanjem kraćim od uobičajenog prosjeka spavanja, a ranije studije dovele su ju u vezu s povećanim rizikom od shizofrenije i depresije.

»Obrasci spavanja pod utjecajem su genetskih razlika. Ova studija jedna je od prvih koja je započela s identificiranjem ovih genetskih razlika, a nadamo se da će nam pomoći da bolje razumijemo uzroke poremećaja spavanja, te posljedice takvoga stanja poput dijabetesa i psihičkih poremećaja«, rekao je autor studije dr. **Daniel Gottlieb**, ravnatelj bostonskog Centra za poremećaje spavanja.

Prethodna istraživanja pokazala su kako previše, ali i premalo spavanja povećava rizik od pojave dijabetesa, pretilosti, hipertenzije, različitih bolesti srca, psihičkih bolesti, pa čak i prerane smrti. Primjerice, prilikom provođenja jednog od istraživanja, istraživači su otkrili kako je rizik od dijabetesa tipa 2 bio čak 30 posto veći kod onih ispitanika koji su spavali manje od šest sati, za razliku od onih koji su spavali sedam sati.

Znanstvenici nisu sigurni koji točno mehanizmi mogu objasniti promatranu povezanost trajanja sna i dvije genetske regije utvrđene ovom novom studijom, no pretpostavljaju da prva genetska regija identificirana u studiji može utjecati na obrasce spavanja regulacijom razine hormona štitnjače, objavio je znanost.geek.hr.

Futuristički podvodni grad

Japanska građevinska tvrtka »Shimizu Corp« predstavila je inovativan plan za budućnost življenja – podvodni metropolis pokretan energijom iz podmorja. Njihov futuristički grad »Ocean Spiral« namijenjen je za smještaj 5.000 ljudi. Oni će živjeti u kućama unutar ogromnog područja, promjera oko 500 metara, koji će se nalaziti tik ispod površine oceana. Također, pokraj stambenih područja nalaziti će se i hoteli te trgovački kompleksi.

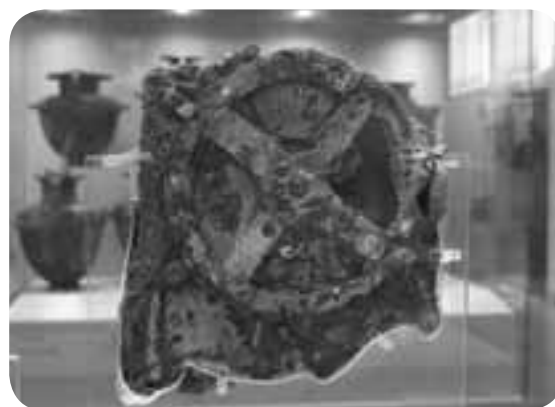

Ova će struktura biti spojena na 15-kilometarsku stazu koja putuje kroz ocean do zgrade koja se nalazi na njegovu samome dnu, oko 4000 metara ispod površine. Upravo će ta zgrada služiti kao svojevrsni središnji centar za znanstvenike koji bi radili na istraživanju mogućih načina dobivanja energije iz podmorja. Ideja je da grad, što je više moguće, koristi ekološki pristup tako da znanstvenici pomoću mikroba metanogena pretvaraju CO₂ u metan koji može poslužiti kao glavni izvor energije. Niz generatora spiralnog oblika također će proizvoditi energiju pomoću razlike u temperaturi vode u oceanu, odnosno, uz pomoć procesa poznatog kao pretvorba oceanske toplinske energije. Također, grad će biti opremljen i ribogojilištima koji bi poslužili za potrebe prehrane stanovnika te postrojenjima za desalinizaciju kako bi se dobivala pitka voda.

Dakako, ideja o ovome gradu može zvučati tek kao plod bujne mašte nekog arhitekta, ali u »Shimizu Corp« misle da je ovakav projekt itekako izvediv. Surađujući sa stručnjacima sa Sveučilišta u Tokiju, brojnim ministarstvima i energetske tvrtke, već se polako okreću pretvaranju vlastitog dizajna u stvarnost, piše portal znanost.geek.hr.

Antikitera mehanizam još stariji

Novo istraživanje pokazuje da je nevjerojatan Antikitera mehanizam još stariji nego što se mislilo. Zapravo je 1800 godina ispred svog vremena, a ne 1500. Mehanizam je pronađen 1901. godine u olupini broda koji je potonuo u Egejskom moru oko 60 g. pr. Kr. Iako mu je podrijetlo nepoznato, može se koristiti za izračunavanje astronomskih kretanja, što ga čini svojevrsnom pretečom računala. Čuva se u atenskom Nacionalnom arheološkom muzeju.

Fina sofistikacija uređaja čini ga misterioznim jer je to najnapredniji uređaj za svoje doba, ali i za mnoga stoljeća poslije. Iako su neki dijelovi izgubljeni nakon što je uređaj proveo toliko vremena na dnu mora, imao je 30 zupčanika. Antikitera mehanizam za mnoge predstavlja vrhunac tehnologije antičkog svijeta i svega što je izgubljeno tijekom Srednjeg vijeka, objavio je znanost.geek.hr.

GLAZBENI INTERVJU: SVEMIR

Grupa Svemir nam dolazi iz Zagreba i predvodi je karizmatična **Zrinka Obajdin**. Postoje od 2011. godine. U početku su bili duo, da bi prerasli u četverac. S prvim albumom naslovljenim »Svemir« privukli su pozornost publike u Hrvatskoj, ali i regiji. Njihov novi album »Tako jako« izišao je prije dva mjeseca. Nedavno su svirali u Srbiji, te smo tim povodom razgovarali sa Zrinkom o bendu, njihovoj glazbi i planovima za budućnost.

KUŽIŠ?!: Vaš novi album »Tako jako« objavljen je prije dva mjeseca. Kakve su kritike, kao ste zadovoljni njegovim prijamom?

Novi album je odlično prihvaćen, imamo dosta svirki na kojima publika lijepo reagira i na stare i na nove pjesme. Kritike i recenzije na portalima i u tisku su jako pozitivne, mi smo prezadovoljni, a to je i najbitnije. Album smo kao digitalno izdanje stavili na internet za besplatan download, tiskali smo i malu tiražu CD-ova koji se mogu kupiti na našim svirkama ili putem naše bandcamp stranice (svemir.bandcamp.com).

KUŽIŠ?!: Kažite nam više o albumu...

Na novom albumu ima devet pjesama. Pjesme su iz raznih perioda mog stvaranja, najstarija pjesma i ujedno i naslovna pjesma

Zvuk novog albuma je bogatiji, aranžmani su razigraniji, jer su na tome sada ipak radile četiri različite osobe * Glazbom se bavimo iz ljubavi i entuzijazma, tako da nam zapravo ništa ne pada teško

sma »Tako jako« napisana je 2008. godine. Ostale pjesme nastale su relativno nedavno, odnosno ove godine. Kao prvi singl izabrali smo pjesmu »Jednog dana«, koja zbilja dobro prolazi na regionalnim underground top ljestvicama i vidimo da je rado slušana. Moj osobni favorit je možda »Kornjača«, iako mi je to teško definirati jer mi je svaka od snimljenih pjesama draga i bitna, inače ih ne bih ni izvodila.

KUŽIŠ?!: Jeste li se mijenjali u odnosu na prvi album, ili ste pak ostali vjerni prijencu?

Postoji dosta promjena u odnosu na prvi album, iako su neke pjesme na ovom drugom albumu nastale u periodu kad i pjesme s prvog albuma. No, zvuk albuma je bogatiji, aranžmani razigraniji, jer su na

tome sada ipak radile četiri različite osobe, tj. bend je radio kao tim. Kvaliteta snimke je sada puno bolja, jer smo prvi album snimili u kućnom studiju prijatelja kao demo album, dok smo ovaj radili u pravom studiju, gdje je zvuku posvećena veća pozornost i općenito sve je bilo na većoj razini profesionalnosti. Jedina stvar koja je ostala ista na oba albuma je korištenje radova likovne umjetnice i moje prijateljice **Ivane Kranželić** na omotu. Njezin specifičan likovni izraz meni jako odgovara i s njom osjećam neku kreativnu povezanost, te ćemo surađivati i u budućnosti. Mislim da se naša glazba i njene slike super nadopunjavaju.

KUŽIŠ?!: Kao autoricu, što vas najviše inspirira? Koliko je autobiografskog u pjesmama?

Najveća inspiracija do sada bila je ljubav, pogotovo jedna dosta traumatična. Pjesme su autobiografske, iako povremeno uzmem umjetničku slobodu nešto promijeniti i izmisliti. No, moram dodati kako su te pjesme nastale u jednom periodu koji je sada iza mene, tako da se tematika mijenja i nove pjesme govore i o nekim drugim stvarima, a ne samo o ljubavi, ali takve pjesme će ipak biti zabilježene na drugom albumu. Dobro, i na ovom albumu se de-

KUŽIŠ?!: Od kolega na srpskoj sceni, koga biste izdvojili?

*Osjećamo veliku povezanost s izvođačima iz Srbije i pratimo veliki broj bendova koji djeluju u Srbiji, tako da mi je jako teško izdvojiti nekoga posebno. Ali od novih izvođača prvi mi padaju na pamet **Artan Lili**, koje smo baš nedavno gledali na njihovom prvom zagrebačkom koncertu. Tu su i **Ana Ćurčin**, **Anita Iličić**, **Stray Dogg**, **On Tour**, **Stuttgart Online**, a moji posebni favoriti su ne tako noviji, ali silno mi dragi **Rebel Star**.*

sila sretna ljubav s pjesmom »Ljubiti se na kiši«, kao i »Hladne ruke« koja je zapravo moj komentar na trenutačnu situaciju u društvu, iako to možda na prvo slušanje i nije baš očito.

KUŽIŠ?!: Jeste li na novom albumu surađivali s drugim glazbenicima?

Na pjesmi »Jedno u goste« pozvali smo **Tomislava Žalca-Žakija** iz našeg poznatog garage-rock benda **Erotic Biljan and his Heretics** da odsvira usnu harmoniku, što je fantastično odradio i time još dodatno podignuo jednu od ionako najpoletnijih pjesama na albumu. U pjesmi »Ono što sam dala« i već spomenutoj »Jednog dana« gostuje violinistica **Ivana Žabkar**. Međutim, s Ivanom smo nastavili surađivati tako da bih mogla reći kako ona više nije ni gošća nego još jedna, nova članica **Svemira**.

KUŽIŠ?!: Govoreći iz iskustva mladog benda, koliko je danas teško baviti se glazbom?

Danas je puno toga teško raditi, teško je mladim ljudima naći posao ili pokrenuti vlastiti, teško je ponekad platiti račune, okruženje u kojem živimo nije baš poticajno i podržavajuće, tako da je meni glupo žaliti se kako je teško imati bend kad je ne-

kim ljudima teško spojiti kraj s krajem. Istina je da nije jednostavno promicati bend, i da novca za kulturu i umjetnost po običaju nema. No, sve što radimo za bend, radimo iz ljubavi i entuzijazma, tako da nam zapravo ništa nije teško, iako je ponekad fizički jako iscrpljujuće organizirati probe, snimanja, nastupe, kao i sve ostalo uz redoviti posao od kojeg živimo. Mi smo **DIY** - »do it yourself« bend, jer nemamo diskografsku kuću, niti menadžera, tako da sve radimo sami. Šaljemo svoje materijale portalima, radijskim urednicima ili glazbenim novinarima, povezujemo se s drugim bendovima. Ono što ne možemo napraviti sami jest da se probijemo na neku eer mainstream radijsku postaju, ali s tim smo se pomirili i vjerujemo da svoju publiku možemo naći i na drugim kanalima.

KUŽIŠ?!: Planovi za budućnost?

Željeli bismo svirati na što je moguće više mjesta u regiji kako bismo što većem broju ljudi predstavili svoju glazbu uživo. Paralelno s time, iako nam je drugi album tek izašao, već radimo i na novim pjesmama, tako da ćemo možda sljedeće godine u ovo vrijeme imati i treći album u rukama.

Anita Klinac

NAJAVA

»Mala noćna muzika« u Subotici

Fondacija »Danilo Kiš« u suradnji s Muzičkom školom i Školom »Žarko Zrenjanin« iz Subotice organizira koncert učenika ovih dviju škola. Koncert će biti održan na subotičkom Trgu slobode 22. prosinca, a počinje u 16.30 sati. Nastupit će zborovi iz obiju škola. Prolaznicima koji zstanu poslušati koncert bit će dijeljen čaj.

Program ima za cilj popularizirati klasičnu glazbu i mlade talente, kao i inkluziju šticeenika Škole »Žarko Zrenjanin«.

ABOP u Beogradu

Zagrebački bend ABOP održat će 25. prosinca koncert u beogradskom Kulturnom centru »Grad«. Bend čine iskusni glazbenici čiji pogled na glazbu probija standardne okvire stvaranja i izvedbe. Je-

dinstvena fuzija live instrumentalne svirke i elektroničkog partija rezultira glazbom koja je žestoka, psihodelična i plesna, a ponekad i autoironična. Dva bubnjara u prvom planu, synthevi na bokovima i bass gitara u srednjem redu rijetko koga ostavljaju ravnodušnim, navodi se u najavi koncerta. Početak je u 21 sat.

Tizzies u CK13

Punk garage bend Tizzies i ska veseljaci Neke Face priredit će pravu feštu 26. prosinca u novosadskom klubu CK 13. Početak je u 22 sata. Svirku Tizzisa karak-

teriziraju Štajnini žestoki gitarski rifovi, Oziјеvo jedinstveno, neštedljivo sviranje bubnjeva, Srđanove sirove, distorzirane bas dionice i najvažnije, Borisov scenski nastup. Pokraj svojih pjesama, bend izvodi i obrade sastava The Clash, Fugazi, Ramones, Motörhead, Misfits.

Rambo Amadeus u Novom Sadu

Rambo Amadeus održat će koncert u SKCNS Fabrici 26. prosinca u 21 sat.

»Ovom prilikom promovirat ćemo album SIX PACK, reizdanje prvih pet albuma, od kojih prva tri nikada nisu bila u digitalnom obliku. Također, svirat ćemo i pjesme koje će biti tek objavljene na novom albumu«, najavljuje poznati glazbenik.

Repetitor u Zagrebu

Svojim energičnim nastupima, karizmatičnom i uigranom svirkom, Repetitor piše jedno novo poglavlje rock povijesti. Tome možete posvjedočiti u zagrebačkoj Tvornici kulture 31. siječnja. Repetitor su jedan od najvećih regionalnih alter bendova i trenutačno najbolje što su-

vremena beogradska garažna rock scena može ponuditi. Svoj prepoznatljivi zvuk polako su gradili pod utjecajem žestokog rock'n'rolla, post-punka i svega između.

KZM.

Kolekcijske izdanje za mlade Grada Subotice
Subotica Város Ifjúsági Hirdetés
Ured za mlade Grada Subotice

preporuka

GLAZBA: Kiesza – »Sound of a Woman«

»Sound of a Woman« je drugi album kanadske pjevačice **Kiesze**. Već sam naziv albuma otkriva poantu, ali osim »zvuka žene«, kako ga je Kiesza nazvala, album je preplavljen i obilježen zvukom dance glazbe iz devedesetih godina. Iako je prošlo dvadeset godina, slušajući album osjećat ćete se kao da nije prošao niti dan. Retro i svježe odjednom. Kiesza briljira glasom, karizmom i energičnošću kojom potpuno dočarava onaj magičan, funky prizvuk devedesetih za kojim se tada ludjelo. Pjesma »Hideaway«, koju pretpostavljam svi već poznajemo, odlično otvara ovaj vremeplovni stroj, dok ga »Cut Me Loose« magično zatvara povratkom u realnost. Osvježavajući Kieszin pristup glazbi otrgnut će vas iz mainstrema i opustiti, a njeni zavidni vokali držat će vas zainteresirane od početka do kraja.

Izdvajamo: »Hideaway«, »No Enemies«, »Loosin' My Mind«, »So Deep«.

I. Kovač

FILM: Dječaci iz Ulice Marxa i Engelsa

Dugometražni igrani film »Dječaci iz Ulice Marxa i Engelsa« crnogorskog redatelja **Nikole Vukčevića** našao se na repertoarima kina. Radnja ove drame prati živote braće Stanka i Voje (**Goran Bogdan** i **Momčilo Otašević**), koji se u isto vrijeme nalaze pred velikim životnim izazovom. Jedan od njih morat će po prvi put ubiti, a drugi po prvi put u životu voditi ljubav. Radnja filma nastala je po motivima drame srpskog pisca i redatelja **Đorđa Milosavljevića**. Scenarij je napisala **Milica Piletić**, a redatelj je **Nikola Vukčević**. Film je sniman u Podgorici, Londonu i Zagrebu. U pitanju je crnogorsko-hrvatsko-srpska koprodukcija. U glumačkoj postavi okupljena su najpoznatija regionalna glumačka imena poput: **Gorana Bogdana**, **Emira Hadžihafisbegovića**, **Momčila Otaševića**, **Nebojše Glogovca**, te **Damira Urbana**, koji je autor i izvođač naslovne pjesme filma. Kameru potpisuje **Dimitrije Joković**, montažu **Srđan Stanojević**, scenografiju **Stanislav Nikičević**, a glazbu **Vladimir Moritz**. »Dječaci iz Ulice Marxa i Engelsa« su službeni crnogorski kandidat za 87. nagradu Oscar Američke filmske akademije, u kategoriji za najbolji strani film u 2014. godini.

N. Balažević

KNJIŽA: »Odabrana djela T. V. Spiveta«

Reif Larsen mladi je američki pisac, a njegovo se ime pojavljuje i u filmskoj industriji. »Odabrana djela T. V. Spiveta« njegov je debitantski roman. Zanimljiva je činjenica da se čak deset nakladničkih kuća borilo za privilegij objaviti ovaj roman. T. V. Spivet je dvanaestogodišnjak koji je dobio ime po svome ocu Tecumsehu, a srednje ime mu je Vrabac, jer se u trenu kada se rodio, vrabac zabio u prozor. T.V. Spivet posjeduje skelet tog istog vrapca. Radnju knjige prate ilustracije koje je T.V. nacrtao. S obzirom da je on čudo od djeteta kojeg zanima kartografija, ali i sve druge znanosti, on pravi karte svakog momenta svog života i svake pojave. Dio radnje se odvija na ranču u Montani, na kojem je T. V. odrastao sa svojom nadasve čudnom obitelji u kojoj svatko teži na neku svoju stranu, a sve strane su dijametralno suprotne. Jedno jutro T.V. prima poziv od Smithsonniana, koji ga obavještava kako je dobio njihovu nagradu, te se odlučuje samostalno krenuti na put kroz SAD. Knjiga doista oduševljava svakom svojom stranicom.

I. R.

